Grondwettelijk Hof

Arrest nr. 141/2026
van 26 november 2026
Rolnummer : 8501

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 27, § 3, van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Luik, afdeling Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Pierre Nihoul en Joséphine Moerman, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Kattrin Jadin en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Pierre Nihoul,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 10 juni 2025, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 juni 2025, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 27, § 3, van de wet van 15 december [1980] betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van 20 maart 1952 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 16 van de Grondwet, in zoverre het de vreemdeling die van zijn vrijheid wordt beroofd met het oog op zijn repatriëring, ertoe verplicht de kosten in verband met zijn opsluiting te betalen, terwijl een dergelijke verplichting niet wordt opgelegd aan de andere categorieën van personen die wettig worden opgesloten in België ? ».

Memories zijn ingediend door :

- F.M., bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Nicolas Duchatelet, advocaat bij de balie Luik-Hoei;

GETYPEERDE KOPIE

- A.K. en E.A., bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Hilde Van Vreckom en mr. Lotte Buekenhout, advocates bij de balie te Brussel (tussenkomende partijen);

- N.A., bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Pauline Delgrange en mr. Annelies Nachtergaele, advocates bij de balie te Brussel (tussenkomende partij);

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Cathy Pironт, advocate bij de balie Luik-Hoei.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- A.K. en E.A.;

- N.A.

- de Ministerraad.

Bij beschikking van 23 september 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Thierry Giet en Sabine de Bethune te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen was, dat geen terechtzitting zou worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek om te worden gehoord, zou hebben ingediend, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten na die termijn zouden worden gesloten en de zaak in beraad zou worden genomen.

Ingevolge het verzoek van een partij om te worden gehoord, heeft het Hof bij beschikking van 1 oktober 2026 de dag van de terechtzitting bepaald op 21 oktober 2026.

Op de openbare terechtzitting van 21 oktober 2026 :

- zijn verschenen :

. mr. Nicolas Duchatelet, voor F.M.;

. mr. Hilde Van Vreckom, voor A.K. en E.A.;

. mr. Pauline Delgrange en mr. Loïca Lambert, advocate bij de balie te Brussel, voor N.A.;

. mr. Cathy Pironт, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers Thierry Giet en Sabine de Bethune verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

NIET VERBETERDE KOPIE

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

F.M. heeft de Marokkaanse nationaliteit en bevond zich zonder verblijfstitel op het Belgische grondgebied. Een bevel om het grondgebied te verlaten is hem op 13 november 2015 ter kennis gebracht. Hij is vervolgens onder aanhoudingsbevel geplaatst wegens slagen en verwondingen. Op 28 april 2016 kreeg hij een inreisverbod voor het Belgische grondgebied gedurende een periode van drie jaar en het bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering. Op 4 mei 2016 is hij overgeplaatst van de gevangenis waar hij was opgesloten naar een gesloten centrum, waar hij heeft verbleven tot zijn repatriëring naar Marokko op 18 juni 2016. Hij is vervolgens naar België teruggekomen. Bij een schrijven van 21 maart 2024 vordert de Belgische Staat de betaling van een som van 8 958,24 euro, die overeenstemt met de repatriëringskosten en met de kosten van het verblijf in een gesloten centrum voor de periode van 4 mei tot 18 juni 2016, op grond van artikel 27, § 3, van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen ». F.M. betwist dat verzoek tot terugbetaling voor de Rechtbank van eerste aanleg te Luik, afdeling Luik, het verwijzende rechtscollege. Dat laatste vraagt zich af of het discriminerend is dat de vreemdeling die van zijn vrijheid wordt beroofd met het oog op zijn repatriëring de kosten in verband met zijn opsluiting moet betalen, terwijl een dergelijke verplichting niet wordt opgelegd aan de andere categorieën van personen die wettig worden opgesloten in België. Het beslist bijgevolg om de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag aan het Hof te stellen.

NIET OFFICIËLE KOPIE

III. *In rechte*

A. Standpunt van de partijen voor het Hof

A.1. De eisende partij voor het verwijzende rechtscollege voert in hoofdorde aan dat de prejudiciële vraag op een verkeerde interpretatie van de in het geding zijnde bepaling berust. Zij moet in die zin worden geïnterpreteerd dat zij enkel betrekking heeft op de repatriëringskosten, namelijk de kosten van de vlucht en de politie-escorte, en dat zij bijgevolg niet toelaat de kosten van de opsluiting in een gesloten centrum terug te vorderen. Die interpretatie van de in het geding zijnde bepaling wordt verantwoord door het feit dat de artikelen 3*bis* en 61 van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen » (hierna : de wet van 15 december 1980) een duidelijk onderscheid maken tussen de repatriëringskosten en de verblijfskosten, terwijl de in het geding zijnde bepaling de verblijfskosten niet vermeldt. De parlementaire voorbereiding vermeldt enkel de repatriëringskosten, hetgeen aantoont dat de wetgever de verblijfskosten niet heeft willen opnemen in de door de in het geding zijnde bepaling beoogde kosten. De verplichting voor de vreemdeling om de repatriëringskosten terug te betalen vormt bovendien een inmenging in zijn eigendomsrecht, die restrictief moet worden geïnterpreteerd. De in het geding zijnde bepaling in die zin interpreteren dat zij het mogelijk maakt de terugbetaling te eisen van kosten waarin zij niet uitdrukkelijk voorziet, zou ten slotte in strijd zijn met de rechtszekerheid. Daaruit volgt dat het verschil in behandeling waarover de prejudiciële vraag wordt gesteld onbestaande is.

De eisende partij voor het verwijzende rechtscollege doet in ondergeschikte orde gelden dat dat verschil in behandeling, indien het bestaat, niet verantwoord is en bijgevolg discriminerend is.

A.2. A.K. en E.A., tussenkomende partijen, doen gelden dat zij een belang hebben bij hun vrijwillige tussenkomst aangezien de Belgische Staat van hen ook de terugbetaling eist van de kosten van de opsluiting van A.K. in een gesloten centrum op grond van de in het geding zijnde bepaling.

Ten gronde doen zij in essentie dezelfde argumenten gelden als die welke de eisende partij voor het verwijzende rechtscollege opwerpt. Wat de interpretatie van de in het geding zijnde bepaling betreft, voegen zij eraan toe dat de kosten van het verblijf in een gesloten centrum onder het begrip « kosten van verblijf » vallen zoals gedefinieerd bij artikel 17/7 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen » (hierna : het koninklijk besluit van 8 oktober 1981), en dus niet onder het begrip van repatriëringskosten zoals geformuleerd in de in het geding zijnde bepaling. Zij voeren eveneens aan dat de in het geding zijnde bepaling in het voordeel van de zwakke partij, namelijk de vreemdeling, moet worden uitgelegd en dat de andersluidende interpretatie niet in aanmerking kan worden genomen bij ontstentenis van een uitvoeringsbesluit van die bepaling waarbij de nadere regels van die terugvordering worden vastgesteld. Zij doen gelden dat de interpretatie van de bepaling in omgekeerde zin erop

neerkomt dat wordt toegelaten dat kosten ten laste van vreemdelingen worden gelegd zonder nauwkeurige en duidelijk omschreven wettelijke grondslag, hetgeen in strijd is met de rechtszekerheid. Zij zijn eveneens van mening dat het criterium van onderscheid waarop het verschil in behandeling berust, niet objectief is.

A.3. N.A., tussenkomende partij, doet eveneens gelden dat hij een belang heeft bij zijn vrijwillige tussenkomst aangezien de Belgische Staat van hem de terugbetaling eist van de kosten van de opsluiting in een gesloten centrum op grond van de in het geding zijnde bepaling. Ten gronde werpt hij in essentie dezelfde argumenten op als de eisende partij voor het verwijzende rechtscollege.

A.4.1. De Ministerraad is van mening dat de prejudiciële vraag enkel betrekking heeft op de kosten in verband met de opsluiting van de vreemdeling met het oog op zijn repatriëring, met uitsluiting van andere repatriëringskosten, zoals de prijs van het vervoer of van een eventuele politie-escorte. Hij interpreteert eveneens de in de prejudiciële vraag bedoelde tweede categorie van personen in die zin dat zij bestaat uit Belgen en vreemdelingen die zijn opgesloten in het kader van een voorlopige hechtenis of van de uitvoering van een gevangenisstraf, of die bestuurlijk zijn aangehouden op grond van bestuurlijke politiebevoegdheden.

De Ministerraad voert in hoofdorde aan dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft omdat het erin aangevoerde verschil in behandeling niet zijn oorsprong vindt in de in het geding zijnde bepaling, maar in het ontbreken van een soortgelijke norm voor de andere opsluitingen.

A.4.2. De Ministerraad doet in ondergeschikte orde gelden dat de in de prejudiciële vraag geïdentificeerde categorieën van personen niet vergelijkbaar zijn.

Ten eerste zijn de vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven, ten aanzien van de in het geding zijnde maatregel, niet vergelijkbaar met Belgen, noch met vreemdelingen die legaal op het grondgebied verblijven, aangezien ten aanzien van die twee laatste categorieën van personen niet een repatriëringsmaatregel kan worden genomen. Zij zijn evenmin vergelijkbaar met vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven en die zijn opgesloten in een strafinrichting omdat de reden en het doel van de opsluiting verschillend zijn : de eerstgenoemden zijn opgesloten met het oog op hun gedwongen repatriëring, zodat hun opsluiting een louter administratief doeleinde heeft, en de laatstgenoemden zijn opgesloten met de bedoeling te bestraffen, of met het oog op preventie in geval van voorlopige hechtenis. Het is het illegale karakter van het verblijf op het Belgische grondgebied dat aan de basis ligt van de veroorzaakte kosten, hetgeen niet het geval is voor de personen die zijn opgesloten in een strafinrichting. De vreemdeling die wordt vastgehouden met het oog op zijn verwijdering heeft bovendien in beginsel reeds de gelegenheid gehad om zich uit eigen beweging te verwijderen, maar hij heeft dat niet gedaan. Daarenboven kunnen meerdere derde partijen ertoe worden verplicht de door de repatriëring veroorzaakte kosten ten laste te nemen, hetgeen niet het geval is in strafzaken.

Ten tweede zijn de vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven, ten aanzien van de in het geding zijnde maatregel, niet vergelijkbaar met de personen die bestuurlijk zijn aangehouden overeenkomstig de wet van 5 augustus 1992 « op het politieambt », omdat het doel van de opsluiting niet vergelijkbaar is, het toepasselijke juridische kader heel specifiek is en geenszins verband houdt met de vreemdelingenwet, en die opsluitingen zeer beperkt zijn in de tijd.

A.4.3. De Ministerraad doet in meer ondergeschikte orde gelden dat het in de prejudiciële vraag aangevoerde verschil in behandeling redelijk verantwoord is.

Volgens de Ministerraad bestaan de door de wetgever nagestreefde doelstellingen erin de openbare orde te handhaven door de binnenkomst, het verblijf en de verwijdering van vreemdelingen te controleren, de niet-naleving, door de vreemdelingen, te ontmoedigen van de tegen hen genomen administratieve beslissingen, de samenleving leefbaar te houden en het economische welzijn te waarborgen.

De maatregel zou evenredig zijn ten aanzien van die doelstellingen : de terugvordering van kosten gebeurt volgens de Ministerraad niet automatisch maar vereist een geïndividualiseerde invorderingsprocedure en de eventuele garant, werkgever of vervoerder van de vreemdeling zijn hoofdelijk ertoe gehouden de kosten ten laste te nemen, hetgeen de impact van de maatregel op de vreemdelingen zonder bestaansmiddelen verzwakt. De vreemdeling kan bovendien enkel ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken worden vastgehouden met het oog op zijn verwijdering wanneer andere minder dwingende maatregelen niet doeltreffend kunnen worden toegepast, en die vasthouding is beperkt tot de strikt noodzakelijke tijd. Ten slotte is voorzien in een rechtsmiddel tegen de beslissing tot invordering voor de rechtbank van eerste aanleg. Volgens de Ministerraad vermocht de wetgever legitiem te oordelen dat de vreemdeling die die kosten heeft veroorzaakt ze ten laste moet nemen, des te

NIET OFFICIËLE KOPIE

meer daar hij over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt in het kader van het immigratiebeleid dat tot complexe en ingewikkelde afwegingen noopt en waarbij rekening dient te worden gehouden met de vereisten van het Europees Unierecht.

A.4.4. Wat het eigendomsrecht betreft, merkt de Ministerraad op dat de schending ervan enkel wordt aangevoerd in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zodat de in het geding zijnde bepaling, aangezien zij niet discriminerend is, evenmin aan dat recht afbreuk doet. De Ministerraad doet hoe dan ook gelden dat de inmenging in dat recht evenredig is : zij strekt enkel ertoe dat de personen die illegaal op het Belgische grondgebied verblijven en die geen gevolg hebben gegeven aan de tegen hen genomen administratieve beslissingen, de kosten die zij daardoor hebben veroorzaakt, ten laste nemen.

A.5. A.K. en E.A., tussenkomende partijen, antwoorden wat betreft de vergelijkbaarheid van de in de in het geding zijnde bepaling beoogde vreemdelingen met de personen die zijn opgesloten in het kader van een strafrechtelijke procedure, dat het illegale verblijf gepaard gaat met strafrechtelijke sancties waarin de artikelen 75 en 75/1 van de wet van 15 december 1980 voorzien. Zij zijn van mening dat aangezien de prejudiciële vraag enkel wordt gesteld in verband met de kosten van de opsluiting, en niet in verband met de repatriëringskosten, de vergeleken categorieën van personen zich in soortgelijke situaties bevinden, aangezien de opsluiting, in beide beoogde gevallen, wordt veroorzaakt door het plegen van een strafbaar feit.

De door de Ministerraad aangevoerde verantwoordingen van budgettaire aard zijn niet overtuigend aangezien zij niet verantwoorden dat enkel de in de prejudiciële vraag beoogde vreemdelingen ertoe zijn gehouden de kosten van hun opsluiting terug te betalen, en niet de andere gedetineerde personen. Het nagestreefde doel is in werkelijkheid de handhaving van de openbare orde.

A.6. N.A., tussenkomende partij, antwoordt wat de bron van de discriminatie betreft dat bij ontstentenis van de in het geding zijnde bepaling zoals zij door het verwijzende rechtscollege wordt geïnterpreteerd, het verschil in behandeling onbestaande zou zijn, zodat het wel degelijk in die aldus geïnterpreteerde bepaling is dat het verschil in behandeling zijn oorsprong vindt. Wat de vergelijkbaarheid van de in de prejudiciële vraag beoogde categorieën van personen betreft, doet hij gelden dat die categorieën vergelijkbaar zijn aangezien het in beide gevallen om gedetineerde personen gaat, van wie de opsluiting vergelijkbare kosten voor de maatschappij met zich meebrengt. De door de Ministerraad aangevoerde redenen om die kosten terug te vorderen van de vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven gelden bovendien eveneens voor de andere gedetineerde personen. De opsluiting van personen om andere redenen dan die welke zijn verbonden aan het verblijfsrecht strekt aldus eveneens ertoe de openbare orde te waarborgen en de niet-naleving van de wet te bestrijden. De terugvordering van de kosten in verband met de opsluiting van andere personen dan de vreemdelingen die zijn opgesloten met het oog op hun repatriëring zou daarnaast ook ertoe bijdragen het budgettaire evenwicht te waarborgen en de publieke uitgaven te beperken. Om dezelfde redenen berust het verschil in behandeling op een criterium dat niet pertinent is.

Die tussenkomende partij doet voorts gelden dat uit de tabellen in de memorie van de Ministerraad blijkt dat de kosten van de opsluiting slechts sinds 2022 van buitenlandse onderdanen worden teruggevorderd, terwijl de in het geding zijnde bepaling sinds 15 december 1980 ongewijzigd is gebleven. Dat zet de geloofwaardigheid van de door de Ministerraad aangevoerde doelstellingen op de helling. De maatregel is bovendien niet pertinent om de doelstelling te bereiken die erin bestaat de openbare orde te beschermen : de binnenkomst, het verblijf en de verwijdering van vreemdelingen worden noch beter, noch minder goed gecontroleerd doordat de kosten van hun opsluiting te hunnen laste zijn. In de praktijk wacht de Belgische Staat daarenboven tot de vreemdeling een stabiel en regelmatig leven leidt in België om hem een factuur toe te sturen, hetgeen over het algemeen vele jaren later plaatsvindt. Dat maakt het des te twijfelachtiger dat de maatregel, zelfs minimaal, bijdraagt tot de bescherming van de openbare orde. Die – vaak buitensporige – factuur heeft integendeel als nefast gevolg dat ze de goede integratie in het gedrang brengt van vreemdelingen die legaal naar België zijn teruggekomen en die zich er met een zekere stabiliteit hebben geïnstalleerd. Ten slotte, aangezien de vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven niet op de hoogte zijn gebracht van die verplichting voor hen om de kosten van hun opsluiting te dragen, kan de maatregel evenmin tot gevolg hebben dat ze ertoe worden aangezet zich vrijwillig te voegen naar de beslissing tot terugkeer die op hen betrekking heeft.

Dezelfde tussenkomende partij doet eveneens gelden dat, aangezien de in het geding zijnde maatregel op systematische wijze op alle betrokken vreemdelingen wordt toegepast, los van hun goede wil en ongeacht schommelingen in de kosten van hun opsluiting die niet van hen afhangen, die maatregel onevenredig is. Zij voert voorts aan dat die maatregel afbreuk doet aan artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens omdat de mogelijkheid en de dreiging dat de Dienst Vreemdelingenzaken de verblijfkosten terugvordert, een belemmering vormen voor de uitoefening van het in dat artikel bedoelde recht van beroep.

NIET VERBETERDE KOPIE

In ondergeschikte orde voert die tussenkomende partij aan dat, indien het Hof zou oordelen dat de in de prejudiciële vraag aangevoerde categorieën niet vergelijkbaar zijn, zou moeten worden geoordeeld dat dat het gevolg is van het feit dat die categorieën niet voldoende zijn omschreven in de prejudiciële vraag, zodat die vraag onontvankelijk zou zijn.

A.7. De Ministerraad antwoordt dat het aan het verwijzende rechtscollege toekomt de in het geding zijnde bepaling te interpreteren. Hij beklemtoont dat de formulering van die bepaling, in het bijzonder in zoverre het woord « veroorzaakt » (in het Frans « occasionnés ») erin wordt gebruikt, aantoont dat de bepaling eveneens betrekking heeft op de kosten van de opsluiting in een gesloten centrum, aangezien ook die kosten door de repatriëring worden veroorzaakt. Dat wordt bevestigd door de eenduidige formulering van artikel 17/7 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 en door de rechtspraak van de hoven en rechtbanken. De redenering *a contrario* ten opzichte van de artikelen 3*bis* en 61 van de wet van 15 december 1980 is niet pertinent aangezien die bepalingen losstaan van de door de in het geding zijnde bepaling geregelde kwestie.

B. Beoordeling door het Hof

1. Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling en de context ervan

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op het recht, voor de Belgische Staat, om van de betrokken personen de kosten terug te vorderen die zijn veroorzaakt door hun opsluiting in een gesloten centrum teneinde een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel uit te voeren, krachtens het in het geding zijnde artikel 27, § 3, van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen » (hierna : de wet van 15 december 1980).

B.1.2. Artikel 27 van de wet van 15 december 1980 bepaalt :

« § 1. De vreemdeling ten aanzien van wie een maatregel tot verwijdering is genomen en die er binnen de gestelde termijn geen gevolg aan heeft gegeven, kan met dwang worden geleid naar de grens van zijn keuze, in principe met uitzondering van de grens met de Staten die partij zijn bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, of worden ingescheept voor een bestemming van zijn keuze, deze Staten uitgezonderd.

Zo de vreemdeling de nationaliteit bezit van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, of beschikt over een geldige verblijfstitel of een tijdelijke verblijfsvergunning van een Verdragsluitende Staat, kan hij naar de grens van deze Staat teruggeleid worden of met deze Staat als bestemming ingescheept worden.

§ 2. Onverminderd de toepassing van de artikelen 51/5 tot 51/7, worden de bepalingen van § 1 toegepast op de vreemdeling die een verwijderingsbesluit heeft ontvangen van een bevoegde administratieve overheid van een Staat die gebonden is door de richtlijn 2001/40/EG

NIET VERBETERDE KOPIE

van de Raad van de Europese Unie van 28 mei 2001 betreffende de onderlinge erkenning van besluiten inzake de verwijdering van onderdanen van derde landen, waaraan hij geen gevolg heeft gegeven en dat door de Minister of zijn gemachtigde overeenkomstig artikel 8*bis* werd erkend.

§ 3. De in §§ 1 en 2 bedoelde vreemdelingen kunnen onverminderd de bepalingen van Titel III*quater* en tenzij andere afdoende maar minder dwingende maatregelen doeltreffend kunnen worden toegepast te dien einde worden opgesloten, meer in het bijzonder wanneer er een risico op onderduiken bestaat of wanneer de vreemdeling de voorbereiding van de terugkeer of de verwijderingsprocedure ontwijkt of belemmert tijdens de periode die voor de uitvoering van de maatregel tot verwijdering strikt noodzakelijk is.

De kosten veroorzaakt door de repatriëring van de vreemdeling zijn te zijnen laste.

De Staat die het in § 2 bedoelde verwijderingsbesluit heeft afgeleverd, wordt op de hoogte gebracht van het feit dat de vreemdeling werd teruggebracht naar de grens van zijn keuze of, overeenkomstig artikel 28, naar de door de Minister of zijn gemachtigde aangeduide grens ».

B.1.3. De parlementaire voorbereiding van de bepaling zoals zij oorspronkelijk werd aangenomen en die op dat punt in essentie onveranderd is gebleven, vermeldt :

« Lid 4 van artikel 27 bepaalt in beginsel wie de repatriëringskosten moet dragen van de vreemdeling die het voorwerp is van een verwijderingsmaatregel » (*Parl. St.*, Kamer, 1974-1975, 653, nr. 1, p. 29).

En :

« De kosten veroorzaakt door de repatriëring van de vreemdeling zijn in principe te zijnen laste of eventueel ten laste van de natuurlijke- of de rechtspersoon die zich ertoe verbonden heeft deze kosten te dragen » (*ibid.*, p. 95).

B.2.1. Uit de formulering van de prejudiciële vraag en uit de motieven van de verwijzingsbeslissing blijkt dat het verwijzende rechtscollege van mening is dat die bepaling in die zin moet worden geïnterpreteerd dat zij de Belgische Staat het recht verleent om van de personen die zijn opgesloten in een gesloten centrum teneinde een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel uit te voeren, de door die opsluiting veroorzaakte kosten terug te vorderen.

B.2.2. Het staat in de regel aan het verwijzende rechtscollege om de bepalingen die het toepast te interpreteren, onder voorbehoud van een kennelijk verkeerde lezing van de in het geding zijnde bepaling.

NIET VERBETERDE KOPIE

B.2.3. Aangezien de wet van 15 december 1980 het begrip « kosten veroorzaakt door de repatriëring » niet definieert, is de door het verwijzende rechtscollege in de prejudiciële vraag gekozen interpretatie niet kennelijk onjuist, zodat het Hof de bepaling in die interpretatie onderzoekt.

2. Ten aanzien van de prejudiciële vraag

B.3.1. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (hierna : het Eerste Aanvullend Protocol), van de in het geding zijnde bepaling, in de interpretatie volgens welke zij de kosten in verband met de opsluiting ten laste legt van de persoon die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op de uitvoering van een tegen hem genomen verwijderingsmaatregel, terwijl een dergelijke verplichting niet wordt opgelegd aan de andere categorieën van personen die wettig worden opgesloten in België.

Uit de motieven van de verwijzingsbeslissing blijkt dat het verwijzende rechtscollege, wat de tweede categorie betreft, de Belgen of vreemdelingen beoogt die bestuurlijk zijn aangehouden of die zijn opgesloten in een strafinrichting in het kader van een voorlopige hechtenis of met het oog op de uitvoering van een straf.

B.3.2. De partijen voor het Hof mogen de draagwijdte van een prejudiciële vraag niet wijzigen of uitbreiden.

Er bestaat bijgevolg geen aanleiding om de in het geding zijnde bepaling te toetsen aan artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

B.4.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

NIET VERBETERDE KOPIE

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.4.2. Artikel 16 van de Grondwet bepaalt :

« Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling ».

Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bepaalt :

« Alle natuurlijke of rechtspersonen hebben recht op het ongestoord genot van hun eigendom. Niemand zal van zijn eigendom worden beroofd behalve in het algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht.

De voorgaande bepalingen zullen echter op geen enkele wijze het recht aantasten dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen en boeten te verzekeren ».

Aangezien artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol een draagwijdte heeft die analoog is met die van artikel 16 van de Grondwet, vormen de erin vervatte waarborgen een onlosmakelijk geheel met die welke zijn opgenomen in die grondwettelijke bepaling, zodat het Hof, bij zijn toetsing van de in het geding zijnde bepaling, ermee rekening houdt.

Artikel 1 van het voormelde Protocol biedt niet alleen bescherming tegen een onteigening of een eigendomsberoving (eerste alinea, tweede zin), maar ook tegen elke verstoring van het genot van de eigendom (eerste alinea, eerste zin) en elke regeling van het gebruik van de eigendom (tweede alinea).

NIET VERBETERDE KOPIE

B.5. In tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, vindt het verschil in behandeling dat het voorwerp uitmaakt van de prejudiciële vraag wel degelijk zijn oorsprong in de in het geding zijnde bepaling aangezien het die bepaling is die, in de interpretatie van het verwijzende rechtscollege, erin voorziet dat de kosten van de opsluiting van de vreemdeling met het oog op zijn repatriëring te zijnen laste zijn.

B.6. Verschil en niet-vergelijkbaarheid mogen niet worden verward. De omstandigheid dat enkel de personen van de eerste categorie illegaal op het grondgebied verblijven en de omstandigheid dat het doeleinde van de opsluiting bedoeld in de in het geding zijnde bepaling verschilt van de respectieve doeleinden van elk van de soorten opsluiting die tot de in de prejudiciële vraag bedoelde tweede categorie behoren, kunnen weliswaar een van de elementen zijn in de beoordeling van een verschil in behandeling. Die omstandigheden kunnen echter niet volstaan om tot de niet-vergelijkbaarheid te besluiten, anders zou de toetsing aan het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie van elke inhoud worden ontdaan.

B.7. Het verschil in behandeling dat het voorwerp uitmaakt van de prejudiciële vraag berust op een objectief criterium, namelijk de reden waarom de personen zijn opgesloten : de personen van de eerste categorie zijn opgesloten om het mogelijk te maken een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel uit te voeren, terwijl de personen van de tweede categorie zijn opgesloten hetzij om het strafrecht ten uitvoer te leggen, in het stadium van de voorlopige hechtenis of in het stadium van de uitvoering van een gevangenisstraf, hetzij om de openbare orde te handhaven.

Dat criterium is pertinent ten aanzien van de door de in het geding zijnde bepaling nagestreefde doelstelling die volgens de Ministerraad erin bestaat de vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven ertoe aan te sporen zich te gedragen naar de tegen hen genomen administratieve beslissingen, in het bijzonder naar de bevelen om het Belgisch grondgebied te verlaten.

B.8. Door evenwel erin te voorzien dat de Belgische Staat, bovenop de repatriëringskosten, zijnde de reiskosten en de kosten van de politie-escorte, van de betrokken vreemdeling eveneens de door zijn opsluiting veroorzaakte kosten vóór zijn repatriëring mag terugvorderen, heeft de in het geding zijnde maatregel onevenredige gevolgen voor diezelfde vreemdeling. Aldus wordt aan een categorie van vreemdelingen die zich veelal reeds in een

NIET VERBETERDE KOPIE

zeer kwetsbare situatie bevinden, immers een onredelijk zware financiële last opgelegd, die een schending met zich meebrengt van het recht van bescherming van de eigendom. Dat geldt te meer nu de betrokken vreemdeling geen enkel vat heeft op de duur van de opsluiting, die immers afhankelijk is van verschillende factoren waarop de betrokkene geen greep heeft, en dus geen enkele invloed heeft op de hoegrootheid van het bedrag dat hem ten laste zal worden gelegd.

B.9.1. Gelet op het voorgaande is de in het geding zijnde bepaling, in die zin geïnterpreteerd dat zij aan de Belgische Staat het recht toekent om van de personen die in hechtenis zijn geplaatst teneinde een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel uit te voeren, de door die opsluiting veroorzaakte kosten terug te vorderen, niet bestaanbaar met de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol.

B.9.2. Een andere interpretatie van de in het geding zijnde bepaling is evenwel mogelijk. De woorden « de kosten veroorzaakt door de repatriëring » kunnen immers in die zin worden begrepen dat zij enkel de reiskosten en de kosten van de politie-escorte beogen, en niet de kosten in verband met de opsluiting van de vreemdeling vóór zijn repatriëring. In die interpretatie creëert de in het geding zijnde bepaling niet het in de prejudiciële vraag beoogde verschil in behandeling.

NIET VERBETERDE KOPIE

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 27, § 3, van de wet van 15 december 1980 « betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen », in die zin geïnterpreteerd dat het de Belgische Staat het recht toekent om van personen die in hechtenis zijn geplaatst met het oog op de uitvoering van een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel, de door die opsluiting veroorzaakte kosten terug te vorderen, schendt de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

- Dezelfde bepaling, in die zin geïnterpreteerd dat zij de Belgische Staat niet het recht toekent om van personen die in hechtenis zijn geplaatst met het oog op de uitvoering van een tegen hen genomen verwijderingsmaatregel, de door die opsluiting veroorzaakte kosten terug te vorderen, schendt niet de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 26 november 2026.

NIET VERBETERDE KOPIE

De griffier, De voorzitter,

Nicolas Dupont Pierre Nihoul